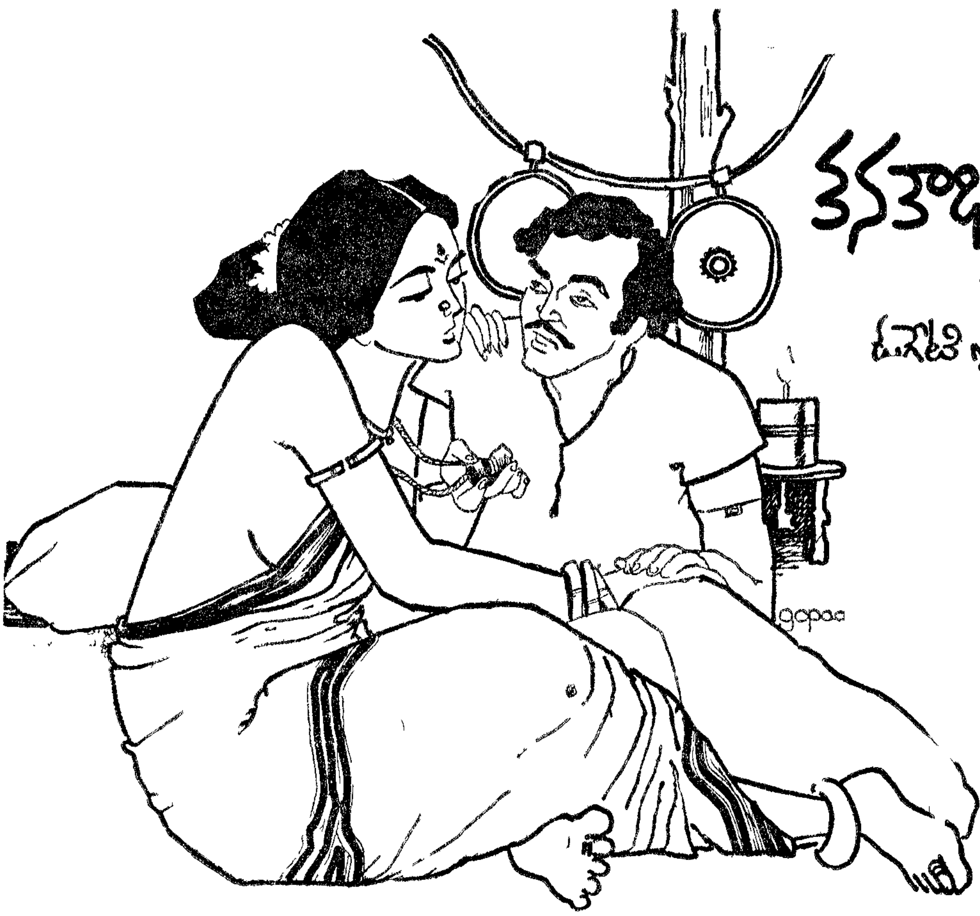

కనకాభిషేకాలు

ఓగేటి ఇందిరాదేవి

"అమ్మగారూ! తెల్లారి పోనాది. లెగండమ్మా." అంటూ తలుపు కొట్టింది తాయమ్మ.

బద్ధకంగా లేచి, కళ్ళు నులుముకుంటూనే వెళ్ళి తలుపు తీసింది విజయ. అలవాటుగా మంగళసూత్రాలు బయటికి తీసి పదిలంగా కళ్ళకద్దుకొని పమిట లోపల వేసికొని తర్వాత తాయమ్మ మొహం చూసి ఆ తర్వాత గోడకి తగిలించి ఉన్న దేవుడి కాలెండరుకి దణ్ణం పెట్టుకుని నిత్యకృత్యాల్లోకి జొరబడింది.

అమ్మగారు శతమానాలు కళ్ళకద్దుకున్న కాసేపూ రోజూలాగే మంత్రముగ్ధురాలికి మల్లే చూసింది.

"ఆహా ఎంత బావుంటై ఆ శతమానాలు. రూపాయి కాసంత వెడల్పుసుంటై ఒక్కొక్కటి. చుట్టూ సన్నటి చుక్కల్లాంటి చెక్కడం. మధ్యన విగ్రహాలున్నాయి. అమ్మగారి తెల్లని ఒంటిమీద అయ్యి ఇంకా మెరిసి పోతయ్యి". అనుకుంటూ మురిసి పోతుంటుంది తాయమ్మ.

"రోజంతా ఉత్సాహంగా గిలక్కాయలా పనిచేస్తావు కదా— పొద్దున్న వస్తూనే అలా కలలు కంటున్నట్టు నిలబడి పోతావేం? ఇవాళ శ్రావణ శుక్రవారం కూడాను. తొందరగా వీధి వాకిలి పని చేసుకుని రా— నీకు కాఫీ పోసి నేను మడి కట్టుకోవాలి. మూడూ: ఇవాళ్టికి మాయకు కాస్త అసింటా వుండు. ఎట్లాగో ఈ వరలక్ష్మి పూజ అయిందనిపించానంటే... ఇహ ఆ తర్వాత ఫరవాలేదు"— అని ఓ దండకం చదివింది విజయ.

"అలాగేనమ్మా:" అంటూ వాకిలి ఊడవడం మొదలు పెట్టింది. శతమానాలే మనసులో మెదులుతున్నై. ఇంతలో పక్కింటి వనజాక్షి గోడవతలనించి ఇవతలికి మొహం పెట్టి "ఏఘండోయ్ విజయలక్ష్మి గారూ! మా అమ్మాయిని పంపిస్తాను మీ దొడ్లో పూసిన మందారాలు రెండు ఇస్తారూ?" అని కేకేసింది.

"ఆఁ అలాగే— అమ్మాయిచేత మీదొడ్లో పూసిన చామంతులు నాలుగు పంపెడు రూ!" అని సమాధానంగా ఇంకో కేకేసింది విజయ.

"అలాగే— కానీ ఇవాళ ఏం కొత్త నగ పెట్టి పూజ చేసుకుంటున్నారు అమ్మ వారికి?" అని అడిగింది వనజాక్షి.

"చిన్న రవ్వలేసి ముక్కుపుడక చేయించుకున్నానండీ— చిన్నప్పట్నుంచీ అనుకుంటే ఇప్పటికి తీరిందనుకున్నారు? లోపల కాఫీ మరిగి పోతున్నట్టుంది. ఇవాళ అసలే ఆలస్యంగా లేచాను. మీ పాపని పంపండి." అంటూ హడావిడిగా వెళ్ళిపోయింది విజయ.

కాసేపటికి తన ఇత్తడి గ్లాసులో అమ్మగారు పోసిన కాఫీతాగుతూ "అమ్మా నేనొక మాట అడగనా?" అంది తాయమ్మ.

"ఏమిటో తొందరగా అడుగు. ఇవాళ పొద్దున్నే ఆ వనజాక్షితో బాతాఖానీ ఒకటి అది చాలక నువ్వూ. ఊఁ కాని..."

"ఇయ్యాల అంతా కొత్త సొమ్ములు చేయించుకుంటారేంటమ్మా 'ఔనే— ఏ కులమైనాసరే— కలిగినంతలో కొత్త వస్తువు బంగారంది చేయించుకుని అమ్మవారికి పెట్టి

కనకాభిషేకాలు

పూజ చేసుకుని ఆ తర్వాత మనం పెట్టు కుంటే లక్ష్మి ప్రసదంట. సకలసౌభాగ్యాలూ కలుగుతాయిట. ఆ సంవత్సరం అంతా ఇంట్లో కనకాభిషేకాలే.'' అనేవారు మా అత్తగారు. సరేకాని లీలమ్మ లేచిందేమో చూసి దానికి కాస్త తలంటి పొయ్యి కొత్త బట్టలు సిద్ధంగా పెట్టుకోమను పూజ వేళకి ఆలస్యం కాకుండాను. ఇహ నన్ను పలకరించకు మడి కట్టుకుంటున్నా.'' అంటూ స్నానానికి వెళ్ళింది విజయ.

లీలకు తలంటుతూ ''అమ్మాయిగోరూ! ''కనకాభిషేకాలంటే ఏంది?'' అని అడిగింది తాయమ్మ.

''ఏమిటో పెద్ద పెద్ద మాటలు నేర్చు కుంటున్నావే తాయమ్మా ప్రయోజన పాఠ శాలలో చేరావా ఏమిటి ? రోజూ ఇలాగే నా దగ్గర కొత్త మాటలు నేర్చుకో కనకాబి షేకాలు కాదు ముదు కనకాభిషేకాలు అను'' అంటూ ధర్మోపారం చదువుతున్న లీల గురువు గార్లై పోయింది అమాంతం.

''దాని అర్థం ఏంటమ్మా ?''

''అర్థంకాదు అర్థం.''

''పోని ఏదోటి సెప్పండమ్మా''

''బంగారు వర్షమనుకుంటాను'' అంది జాలిగా లీల. ''బంగారు వార్షమే'' గుండెమీద చెయ్యేసుకుంది తాయమ్మ

''ఇదిగో సరిగా మాట్లాడు లేకపోతే నా దగ్గరకొచ్చి నేర్చుకో.'' అని కోప్పడింది లీల. ఆ తర్వాత రెండుసార్లు అవస్థపడి 'కనకభిషేకాలు' అనటం నేర్చుకుంది తాయమ్మ.

ఆ సాయంత్రం—

''రా తాయమ్మా! అమ్మవార్ని చూడు. బావుందా? ఆ గుమ్మంలో నిలబడి చూడొచ్చులే ఇంకా పేరంటాళ్ళెవరూ రాలేదుగా. ఇంట్లో అలవాటుగా వస్తోందని పండగలప్పుడు మడి కట్టుకుంటా గాని మనుషులందరం సమానమేనే'' అంటూ ప్రేమగా మాట్లాడిన అమ్మగారికీ, అలంకృతమై పూజా పీఠాన అధివసించి వున్న అమ్మవారికి అభేదం చేసుకుని దణ్ణం పెట్టుకుంది తాయమ్మ..

ప్రిఅటి వెంకటగిరి జరీ చీర కట్టుకుని తెల్ల జాకెట్ వేసుకుంది విజయ. ముడిలో కొద్దిగా చేమంతులు, పల్చని చీరలోంచి తుళ్ళింత లాడుతూ కన్పించే మంగళ సూత్రాలూ, నల్లపూసలూ, చెవులకి తెల్ల రాళ దుద్దులతోపాటు కొత్తగా పెట్టుకున్న రవ్వ ముక్కుపుడకా- ఆఫీసరు భార్య నన్న 'కించిత్తు అహంభావమూ- మిడిసి పడుతోంది విజయ.

''అమ్మాయ్ లీలా! అమ్మవారికి దీపం వెలిగించానుగానీ ఒక పాట పాడవే—'' అంది విజయ.

'శ్రీ వరలక్ష్మి నమస్తుభ్యం' అన్నపాట పాడింది లీల. అంతసేపూ అమ్మవార్ని చూస్తూనే ఉంది తాయమ్మ. ఆమెముందు దీపారాధన— అగరొత్తుల ఘుమ ఘుమ— రకరకాల పూల సెత్తాని. మెరిసే వెండి కలశంలో కొబ్బరికాయ పెట్టి, నున్ని పిండితో ముక్కులు, చెవులు అతికించి వాటికి సొమ్ములు పెట్టి, కళ్ళూ, నోరూ దిద్ది నవరం పెట్టి జడేసి, జడ గంటలు పెట్టి, నీలంరంగుదానికి ప్రిఅంచు పట్టు పరికిణీ కట్టి బాలాకుమారిలాగా తయారు చేసింది అమ్మవార్ని విజయ—లీలసాయంతో—

రెండు చేతులూ జోడించింది తాయమ్మ. ''అమ్మా వరలచ్చుమ్మ తల్లీ! నా ఒక్క కోరికా తీర్చమ్మా! నా కింకే భోగాలొద్దు తల్లీ ఈ ఒక్క కోరికా...''

''కళ్ళు తెరిచి చెయ్యిపెట్టు తాయమ్మా! వాయినం ఇస్తాను. ఇంటి దగ్గర నీ పిల్లా డేడుస్తున్నాడో ఏమో— వెళ్ళు పాపం—'' అంటూ పాకెట్ తెచ్చింది విజయ.

దోసిలి పట్టి అందుకుని ''అమ్మగోరూ! మరి- ఈ నాలుగు రూపాయలూ తమదగ్గర దాత్తారాండీ'' అంటూ నలిగిన నాలుగు ఒక్క రూపాయి నోట్లు ఆమె చేతిలో పెట్టింది తాయమ్మ.

''దానికేం భాగ్యం-నువ్వు దాచుకోవాలే గాని.'' అంటూ ఆ నోట్లు పట్టుకెళ్ళి మిరియాల డబ్బాలో వేసి వంటింట్లో పై అరలో పెట్టింది విజయ. ఎక్కువ సార్లు ఆ డబ్బా తియ్యక్కరలేదు కదా అని ఆమె అభిప్రాయం.

వీలున్నప్పుడల్లా అందరిళ్ళలో కూడా ఎక్కువపని చెయ్యడం మొదలు పెట్టింది తాయమ్మ ఓ.టీలాగా — జీతం కాక పైన ఎంత వచ్చినాసరే పావలాగాని, పది పైసలు గాని విజయకిచ్చి వేసేది.

''నీ డబ్బులతో నా మిరియాల డబ్బా నిండిపోతోంది తాయమ్మా'' అని నవ్వుతూ చిల్లరంతట్నీ నోట్లుగా మార్చి పడేస్తుండేది విజయ.

* * *

''అమ్మగోరూ!'' అంటూ జ్వరం పిల్లాణ్ణి భుజానేసుకుని వచ్చింది తాయమ్మ.

''ఏమే ఏమైంది ? పిల్లాడట్లా అయి పోయినాడేమిటే మరీను. ఓసి మొండిదానా! మొన్ననే చెప్పానుకదే డాక్టరుకి చూపించమని —ఇంత అశ్రద్ధ చేస్తే వాడు దక్కుతాడా'' అని కోప్పడింది విజయ.

''డబ్బుల్లేవమ్మగారూ!'' దీనంగా అంది తాయమ్మ. ఆమె కళ్ళంట నీళ్ళు.

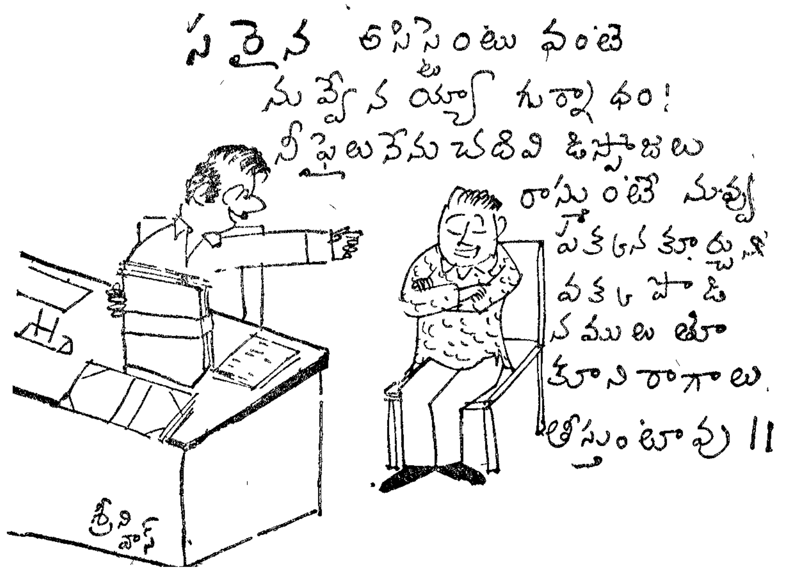

"ఏమిటే డబ్బులేవూ? నాదగ్గర దాచుకున్న డబ్బు...ఓసే నీకు పిల్లాడికంటె డబ్బే ఎక్కువా? అసలేం చేద్దామని ఆ డబ్బుతో?"

"అమ్మగారూ! అయ్యన్ని తర్వాత... ముందు జీతంలోంచి అయిదు రూపాయలు అప్పియ్యండమ్మా" అంది.

"ఏమిటే నీ గోల" అంటూ జాలి పడుతూ అయిదురూపాయలు తెచ్చిచ్చింది విజయ.

ఆ తర్వాత ఇంకో అయిదు కూడా అయితేనేగాని పిల్లాడి జ్వరం తగ్గలేదు.

ఆ నెల ఏభైమిది రూపాయల జీతం వచ్చింది- సగం పస్తే అయింది. జీతంలో పది రూపాయలు తగ్గినై మరి-

"ఏమిటో నీ పిచ్చి- దుబ్బరంగా ఆ డబ్బుండగా... సరే... రాత్రి అన్నముంది తిని పని చేసుకో" అంటూ ఏదో యింత పెట్టి విజయమ్మగారు సాకుతూ దేవతే తాయమ్మకి.

ఏడు నెలలైనాక

"అమ్మా మొత్తం డబ్బెంతుందమ్మా" అని అడిగిందొకరోజు.

"ఏమిటి విశేషం" అంటూ నవ్వి వంద రూపాయల పైనే వుంది. ఇంట్లో వుంటే వడ్డీ రాదని అయ్యగారు బాంకులో వేశారు" అంది విజయ.

"అమ్మో అడ ఏపుళన్నా ఎత్తుకు పోతారో ఏంటో. అమ్మగారి దగ్గరైతే బద్రం గుండేది గందా" అనుకుంది తాయమ్మ. కాని ఎత్తుకు పోయేవాళ్ళు వేరే వున్నారని దానికి తెలీలేదు.

* * *

అర్ధరాత్రి

తడికచప్పుడైతే ఉలిక్కిపడి మేలుకుంది తాయమ్మ. డొక్కలో చేరి నిద్రపోతున్న కొడుకుని అవతలికి జరిపి లేచి కూర్చుని "ఎవళ్ళు?" అని అడిగింది- "నేనేలేమే. గట్టిగా అరవమాక"- అంటూ తడికకి కట్టిన తాడు తొలగించి వచ్చేడు సిమ్మాద్రి గుప్పుమన్న సారాకంపుతోపాటు.

"నువ్వా?"

పక్కలో పాముని చూపినట్టు బెదిరింది తాయమ్మ.

"ఏందే ఏందే ఆ బెయ్యం కట్టుకున్నోణ్ణి చూసి వణికి పోతావేంది? ఎప్పుడూ కొడతానా ఏం?" అంటూ ఆమె పక్కకొచ్చి కూచుని బుజం పట్టుకున్నాడు.

దూరంగా జరిగింది తాయమ్మ.

"ఏందేవ్! పిలగాడి తల్లివైనాక గూడ! చాన్నాలకి మొగుడొస్తే సంబరపడవేంది- సిగ్గా? సమత్కారమా? సరసమా?" అంటూ ఆమె దగ్గర కొచ్చేడు మళ్ళీ.

"సెయ్యి తియ్య ముందు. పిలగాడు పుట్టాడని తెలుసన్నమాట- ఆడు నీ బిడ్డే కాదన్నావు. నానా కూతలూ కూసి ఎల్లగొట్టేసి పోనావు. నిండు నూలాల్ని ఏమైపోతానో అన్న కనికారం లేకపోయింది నీకు. నువ్వు నాకు మొగుడివా? నీ కొడుక్కు తండ్రివా? ఆ మాట ఇప్పుడు గుర్తుకొచ్చిందా? నువ్వేం కన్న తండ్రివి? ఒక్కసారి కన్నెత్తి సూద్దామన్నా నా అన్పించలేదే నీకు ఇన్నాళ్ళూ? ఛీత్!" ఆమె గొంతులో బాధ సుళ్ళు తిరిగింది.

"బొట్టిణ్ణి సూడనేదంటావా? సూసి పోతాను, సక్కంగున్నాడే అచ్చం నీలాగ" అంటూ మళ్ళీ ఆమె దగ్గరకి వచ్చాడు తూలుకుంటూ.

"ఛీ ఫో- నా దగ్గరకి రావద్దు" అని గింజుకుందామె. "ఎందుకే అంతకోపం? అప్పుడు నిన్ను బాగా సూడలేదు. కొట్టాను, బాదలు పెట్టాను. నిండు నూలాల్ని నిన్ను ఒగ్గేసి పోనాను కోపంలో. తప్పైనే. నువ్వు నిప్పులాంటి దానివని తెల్సె. కాని తాగుడికి డబ్బు చాలక నా బాదల్లో నేనుండి అట్టా సేశా. ఓసే ఒకమాటినవె. నువ్వు నాకు డబ్బులియ్యి. నిన్ను నెత్తిమీద పెట్టుకుని సూడకపోతె అడుగు..." అంటూ అమిత లాలనగా. "అదట్టుంచు ఇజయమ్మగోరి దగ్గర డబ్బులు దాసుకున్నావంట గదే- అవి పట్టుకొచ్చి-పొద్దునెల్లి- మనిద్దరం సిలకా గోరింకల్లాగుందాం. కావాలంటె నువ్వో పదిరూపాయలు తీసుకో మిగతావి నాకిచ్చి. నిన్ను రాణీలాగ బొట్టిణ్ణి యువరాజులాగ సూసుకుంటా" అన్నాడు సిమ్మాద్రి.

విచిత్రంగా నవ్వింది తాయమ్మ. "డబ్బేనా మావా! డబ్బుగా నీక్కావలసింది. సరే ఉండు" అంటూ బయటికి పరుగెట్టింది.

"ఓ లచ్చిమమ్మోవ్! రింకప్ప తాతా! జోగులన్నా అచ్చువమ్మొదినో రండర్రో - సిమ్మాద్రి తాగొచ్చి గోలసేత్తన్నాడప్పల్లారో" అని కేకలు పెట్టింది

1978 లో విడుదలైన తెలుగు డబ్బింగ్ చిత్రాలు

1. స్వామి అయ్యప్ప సి 14.1.78 2. [illegible] కిలాడీలు 1.2.78, 3. [illegible] ప్రతిజ్ఞ సి 2.3.78 4. తిరుపతి క్షేత్రమహిమ సి 4.3.78, 5. [illegible] 17.3.78, 6. ఎత్తుకు పై ఎత్తు 7.4.78, 7. [illegible] కథానాయకుడు సి 29.4.78, 8. [illegible] ఇల్లాలు 12.5.78. 9. [illegible] సి 2.6.78, 10. [illegible] 14.10.78, 11. [illegible] 14.10.78, 12. [illegible] సి 27.10.78, 13. [illegible] 24.11.78 14. [illegible] 8.12.78.

ఉణాలమీద చుట్టుపక్కల గుడిసెల వాళ్ళు పోగైనారు. వాళ్ళల్లో [illegible] ఉంది. మధ్యలరగిలిలో లేని [illegible].

"ఏంరా దాన్ని పెట్టిన [illegible] అన్ని సాల్లేదంట్రా, మళ్ళీ సేరినావు [illegible] తాయమ్మ. [illegible] బతుకుతోంది సిమ్మాద్రి. నా [illegible] చేయని ఆ బొట్టిణ్ణి [illegible] సుకంగుంటే పో. ఫో" అంటూ కోప్పడ్డాడు అందరోకి పెద్దనాగు సంకన్నతాత- అప్పుడు పెరిగిన ఆడుపాళ తో సాయి అందరూ అలాగె అన్నారు

పటపట పళ్ళు కొరికాడు సిమ్మాద్రి. "సరే ఇప్పుడు పోతన్నా- ఇల్లలగానె సంటిగాపుడ్డేటి? సూద్దాం పొగరు. ఈ సిమ్మాద్రి తడాఖా. మంచిగ నే చెప్పిన మాటిని డబ్బు తెచ్చినా సరే లేదా మంచి కాదు సిమ్మాద్రి" అంటూ మీసాలు మెలేసి వెళ్ళిపోయాడక్కణ్ణుంచి.

అందరూ వెళ్ళిపోయాక మెల్లిగా ఆమె దగ్గరకి వచ్చాడు నారాయణ.

అతణ్ణి చూసి "మావా!" అంటూ ఏడ్చేసింది తాయమ్మ.

"ఛ ఏంటే ఇది? పిచ్చెక్కిందా ఏటయింది? లోపలికి పద ముందు పిలగాడు ఒక్కడూ తొంగున్నాడు దడుసుకుంటాడేమో" అంటూ ఆమె కన్నీళ్ళు తుడిచాడు నారాయణ.

"మావా సిమ్మాద్రి పిలగాడి కన్నతండ్రి. ఆడికిలేని అపేచ్చ పరాయోడికి

దేహపుష్టికి ఆరోగ్యానికి
పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి
జీవామృతం
1898 నుండి ప్రసిద్ధి గాంచినది
ఆయుర్వేదాశ్రమం
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
మదరాసు-17.

డా॥ పి.వి.కె. రావ్, B.A. సెక్స్ స్పెషలిస్ట్

వైద్య విద్వాన్— వైద్యాచార్య హస్త ప్రయోగాల వలనకలిగిన బల హీనత, అంగము చిన్నదగుట, శీఘ్రస్ఖలనము, శుక్లనష్టము సుఖరోగములకు, మానసిక వ్యాధులకు శాస్త్రీయ చికిత్స పోస్టుద్వారాకూడా చికిత్సగలదు.
రావ్స్ క్లినిక్,
టి.బి. రోడ్, తెనాలి, ఫోన్: 700.

ఇంకా పొడుగు ఎదగండి
2"—8"

నూతన శాస్త్ర పద్ధతులలో వ్యాయామములతో ఎక్కువ పొడుగు కండి. ఆరోగ్యవంతులు అవండి. స్త్రీ, పురుషులకు నిర్లరకు అనువైనది. దీని వంటి కోర్సు, లేక పుస్తకం మరొకటి ఏంతమాత్రం లేదు. వివరములు హిందీలోగాని, తెలుగులోగాని ఉచితం.
TOTAL HEALTH (P.M.)
KINGSWAY DELHI - 110009.

74 సం.గా అఖండ ఖ్యాతిగాంచిన
నారసింహాలేహ్యం
రిజిష్టర్డు ట్రేడ్‌మార్కు
అన్ని రకములైన (ముఖ్యముగా పురుషుల) బలహీనతలను పోగొట్టి సంపూర్ణ ఆరోగ్యమును, పుష్టిని కలిగించు నాటీకరము.
1 డబ్బా రు. 8—25 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
పి. సి. ఏ. అండ్ కో.,
పెదవేకి 523273 [ప్రకాశం జిల్లా]
కాటలాగు ఉచితము. కోరినవారికి ఏజన్సీలు ఇవ్వబడును.

కనకాభిషేకాలు

నీకుందంతే సాలు మావాఁ. నా బిడ్డ నీ సేమకైనా నోచుకున్నాడు. అంతేసాలు" అంటూ ఏడ్చింది తాయమ్మ.

వచ్చాడు నారాయణ.

"నువ్వుట్టి పిచ్చిదానివే తాయమ్మా. ఆడ బిడ్డలు భూమిమీద వెలిసిన బగమంతుళ్లే. ఆళ్ళమీద మమకారం ఎవరికుండదే— పైగా ఆడు నీ కొడుకే... నీ కొడుకు" అతని కంఠం కూడా రుద్ధమైందీసారి.

"లోపలికి రా మావాఁ!" అని పిల్చింది తాయమ్మ.

"రానే. రాకూడదు."

"ఎందుకని?"

"జావే పరాయి ఆడదాని గుడిసెలోకి అర్ధరాత్రి రాకూడదే."

"నేను పరాయిదాన్నా మావాఁ?"

"కాక? ఇన్నాళ్ళుగా అడుగుతున్నా. మారు మనువు కొవ్వుకోవే. పువ్వుల్లో పెట్టి సూసుకుంటానని— . ఇనవు. ఒక్కదానివే బొట్టిబిడ్డతో గుడిసెలో తొంగుంటావు. మంచొచ్చినా శబ్బరొచ్చినా మ జ పి మనిసికి తోడుండాలే. ఇయ్యాల సేమం దరం సుట్టుపక్క ఉన్నాం గనక సరిపోయింది. నువ్వొక్కదానివే వున్న కాపాడ గలవా అంటావేమో. నీకోసం ఏదన్నా సెయ్యాలనిపిస్తుందే తాయమ్మా! నా సేవ లేనా ఇస్తానే నీ కోసం— పెళ్ళి కొవ్వుకోవే నిన్నూ బొట్టిబిడ్డ్ని రాజా యువరాజులా సూడలేనుగాని మనుసులకుమల్లే సూసు గలనే. నా రెక్కల కష్టం, నా రిచ్చామీద రాబడి అంతా తెచ్చి నీ దోసిట్లో పోత్తా. నీ ఇష్టం ఇంక" ఆవేదనగా అలాగా తాయమ్మ చేతులు పట్టుకున్నాడు నారాయణ.

ఆసరా తాయమ్మకి అమితానం సంధాయి అయింది. కడుపున పుట్టిన బిడ్డకంటె, తనంటే ప్రాణంపెట్టే బంధు కంటే ఆడదానికి ఈ ప్రపంచంలో కావల్సిందేముంది మరి.

సిగ్గుపడుతూ "ఇంకా నాలుగు నెలలు ఆగు మావా! సాలు" అంది.

"ఏటే ఏటంటున్నావే నువ్వు మళ్ళీ సెప్పు" ఆమె భుజాలు పట్టుకుని ఊపాడతను.

"నా మగణ్ణి సూసినంక సెపంచకమే సికై పోయింది మావాఁ నాకు. మగోళ్ళంతా దరిద్రపోళ్లే అనుకునేదాన్ని. తర్వాత నువ్వు కన్పించావు. మగాళ్ళల్లో వీలాంటోలు కూడా ఉంటారా అని ఆశ్చర్య మేసింది నాకు. మొదటిసారి నువ్వు మనువాడదామా అని అడిగినప్పటినుంచీ...

ఆగిపోయిందామె. సిగ్గుతో నోరు పెగల్లేదు.

"అఁ అడిగినప్పట్నించి సెప్పవే తాయమ్మా" అతని గొంతులో ఉత్సాహం పరవళ్లు తొక్కుతోంది.

"డబ్బు కూడ బెడతావున్నా."

"డబ్బా డబ్బెందుకే."

"పెళ్ళికోసం."

"పిచ్చిమొహమా! పదేమన్నా గొప్పోళ్ళ పెళ్ళా? మనకెంత కావాలి? ఏయాభై రూపాయిలైతే ఎక్కువ. దేవుడి గుడికెళ్ళి ఇద్దరం దణ్ణం పెట్టుకోవడం నీ మొహాన నేను కుంకుమ పెట్టడం మెళ్ళో పసుపు కొమ్ము కట్టడం, సెరో జత కొత్త బట్టలు కొనుక్కుంటే సరిపోద్ది."

"సిన్నప్పట్నించి గొప్పోళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు సూసూసినా. మావాఁ అప్పట్లా నాకు బంగారు శతమానాలు కట్టించుకోవాలని వుండేది—సిమ్మాద్రి కూడా పసుపుకొమ్మే కట్టాడు. నాకు శతమానాలంటే ఎంతిట్టమో మావాఁ బంగరమంటే పిచ్చి. నీ సేతనైనా మెళ్ళో బంగారు పుస్తెలు కట్టించుకోని మావాఁ. ఈ [illegible] సెల్లని!"

"అలాగేకాని— మనువు కొవ్వుకున్నట్టు నాకు సెప్పనేలేదు. ఇకపోతే నువ్వింకా మనువాడేసి వుంటే?" కొంటెగా అడిగాడు నారాయణ.

"ఆడవని నాకు తెల్సు?"

"తాయమ్మా."

"జాను మావాఁ నేనంటే నీ కెంత ఇట్టమో నీ కంటే నాకే బాగా తెలుసు."

"నాకు సెప్పి నేనూ దాసేనోళ్ళేగాదే డబ్బు. నువ్వు దాయట మెందుకే నీమోజు నేను కాదంటానా? బంగారు శతమానాలు కావాలంటే సాలు అవి తెచ్చి నీ మెళ్ళో కట్టే బాధ్యత నాదికదే. నీకెందుకా బారం రిచ్చామీద సంపాదించిందంతా కూడబెట్టు కుండా తగలెట్టాగదే ఇన్నాళ్ళూ. నువ్వొప్పుకోలేదన్న ఉరక్తితో. సరే యే. ఆ డబ్బు

మప్పుంచేసుకో. పోనీ పిల్లాడికోసం దాయి. గానీ శతమానాలు నే తెత్తాలే రేపే పెళ్లాడేద్దాం" అన్నాడు నారాయణ.

"నాల్గు నెలలో శ్రావణ మాసం వత్తదంట. అప్పుడు శుక్కురోరం నాడు అమ్మోరికి కొత్త బంగారం సొమ్ము పెట్టి అవి మనం పెట్టుకుంటే శాన మంచిదంట. విజయమ్మగోరు సెప్పారు. అప్పటికి డబ్బు కూడుతుంది. కొత్త శతమానాలు కొని పూజ సేసి అయ్యి నీచేత..."

"ఎంత తెలివైనదానివే తాయమ్మా.

ఇంత సొందుసూపున్న ఇల్లాలు దొరకటం నా అదురుట్టమే- ఇంతకీ ఎంతుంటై శతమానాలు? వంద రూపాయిలు సాలా?"

"కానట- మూడు వందలన్నా ఉంటాయంట సిన్నవే" "అమ్మో" అంటూ గుండె మీద చెయ్యేసుకున్నాడు నారిగాడు వెంటనే "బంగారమంటి మణిసి వన్నావు నేను సాల్లేనా నీకు? బంగారు శతమానాలు గావాలా?" అని నవ్వుతూ ప్రశ్న కూడ వేశాడు.

"నీ గుణాలకి బంగారం జోడిస్తే ఇల్లంతా బంగారమే అవుతందని."

"ఇంక ఆం ఏం సక్కగ సెప్పావే- సరే నీ మనసెందుకు కాదనాల- అలాగే కానీ- మా షావుకారు దగ్గర నేనూ దాత్తాలే డబ్బు."

ఆ తర్వాత ముసి ముసి నవ్వులతో గుడిసెలోకి పరుగెత్తింది తాయమ్మ. కొడుకుని గుండెకు హత్తుకొని ఆదమరచి నిద్ర పోయింది.

కానీ

ఈ మాటలన్నీ గుడిసె పక్కన మంచుని విన్న సిమ్మాద్రికి మటుకు పగతీర్చుకోందే నిద్ర పట్టేట్టులేదు అందుకు వాంఛిగా పళ్లు కొరికాడు "రాడ్ బాంచోత్. మాదు మనువాంతా సంసే' అని

ఆ తర్వాత ఇంకో రెండు నెలలు జరిగిపై.

"సరిగ్గా శ్రావణ మాసానికి గాని మూడొందలవ్వేట్లు లేవే తాయమ్మా. ఎంత తొందరపడ్డా ఈ లోపల నీ పెళ్లయ్యేట్లు లేదు" అంటూ నవ్వింది ఓసారి విజయ ఈ పెళ్లి వుదంత మంతా విని. ఆమె భర్త రామారావుక్కూడా ఉత్సాహంగా ఉంది. తను దంపతులిద్దరూ ఏదో శుభకార్యం చేసే తాయమ్మ నుద్ధరిస్తున్నట్లు ఫీలవటం మొదలు పెట్టాడు.

"మనమేం చేశామండీ దాని డబ్బేగా దాచాం" అంది విజయ ఒకరోజు.

"బ్యాంకిలో వేసి వడ్డీ కూడా ఇప్పిస్తున్నామా లేదా? మారు [illegible] మనస్ఫూర్తిగా ప్రోత్సాహమిచ్చి, పురోహితుణ్ణి స్వయంగా మాట్లాడి చిన్నప్పట్నించీ తను కలలుకన్న పద్ధతిలో పెళ్లి ఏర్పాట్లు చేద్దామనుకుంటున్నాంగదా. ఇంకేం చెయ్యాలి? అప్పట్లు పెళ్లి పద్ధతి నువ్వే కాటోలు పాతికో ముప్పయ్యో పెట్టి పీటల మీదకి తాయమ్మకో చీర కొనిస్తా, అన్నాడు రామారావు.

"పాతిక్కీ ముప్పైకీ చీరలొచ్చే రోజులు పోయాయండోయ్! నలభయ్యో, యాభయ్యో పెడితే మామూలు చీర వస్తుంది. శ్రావణంలో దొరగారి క్రెడిట్ చూసుకోండి అంది విజయ.

* * *

ఉరుము చూపిన శ్రావణం చినుకులతో జల్లులతో రానే వచ్చింది. వచ్చి పేరంటాళ్ల కలకలలతో పట్టు చీరెల రెపరెపలతో, నవ వధువుల గుసగుసలతో కన్నెపిల్లల అరమోడ్పు కళ్లతో నిండిపోయింది. వాతావరణం వర్షపు తుంపురుల మధ్య ఇంద్రధనస్సులా మెరిసి పోయింది.

ఎల్లుండే శ్రావణ శుక్రవారం. ఆరోజుకి పెళ్లి ఏర్పాట్లు పూర్తి అయేటట్లు రెడీ చేసింది విజయ. "సాయంత్రం మీరిద్దరూ నాతో బజారుకి రండి. వచ్చిన మంగళ సూత్రాలు, కొనుక్కొని ఇంకా డబ్బు మిగిలితే పెళ్లికి అవసరమైనవి కొనుక్కోవచ్చు. అయ్యగారు బ్యాంకు నుంచి డబ్బు తెచ్చి నాకిచ్చేశారు" అని చెప్పింది ఆరోజు పొద్దున.

ఆమె మేఘాల మీద తేలిపోతున్నాడు నారాయణ. తాయమ్మ పరిస్థితి మరింత ఉక్కిరి బిక్కిరిగా ఉంది. తనకు ఊహ తెలిసినప్పట్నించి కోరుకుంటున్న పసిడి శతమానాలు ఎల్లుండే తన మెళ్లో కట్టించుకోబోతోంది తన కెంతో ఇష్టమయిన నారాయణ చేత. విజయ గారింట్లో పని చేస్తూ నేస్తూనే నాకిట్లో కొచ్చి చూసి పోతోంది మాటి మాటికి.

"వస్తాడు లేవే నీ తొందర కూలా. ఏనాటి [illegible]. ఇప్పుడిక ఆగలేవా?" అని హాస్యమాడుతోంది విజయ.

అక్కడ షావుకారు దగ్గర తను దాచుకున్న డబ్బు లెక్క తీసుకుని స్నేహితుడు జోగులుతో కలిసి తాయమ్మ దగ్గిరికి బయలుదేరాడు నారాయణ. అంతలో ఎక్కణ్ణించొచ్చాడో గొడ్డలితో నక్కి మీద పడ్డాడు సిమ్మాద్రి.

గబుక్కున అడ్డం వెళ్లాడు జోగులు. మరుక్షణం గొడ్డలి వేటుకి అతని తల బళ్లుమంది. కారిన నెత్తురు, ప్రవహిస్తున్న రక్తం చూసి "బాబోయ్" అని అరిచి పారిపోయాడు సిమ్మాద్రి.

(36వ పేజీ చూడండి)

"డోక్లా"

కావలసిన వస్తువులు:- శనగపిండి- అరకిలో, పచ్చిమిర్చి -15 ఉప్పు-తగినంత, కొత్తిమీర, కొబ్బరికోరు, పుల్లటి మజ్జిగ.

తయారుచేయు విధానము:- మొదట శనగపిండిని పుల్లటి మజ్జిగతో కాస్త గట్టిగా గారెల పిండిలా తడిపెట్టుకోవాలి, తడిపెట్టుకున్నాక రెండు మూడు గంటలు నాననిచ్చి, ఆ తరువాత పచ్చిమిర్చి మెత్తగా రుబ్బి, ఆ పచ్చిమిర్చి ముద్ద, తగినంత ఉప్పూ ఆ పిండిలో వేసి బాగా కలపాలి. తరువాత కొబ్బరికోరు, సన్నగా తరుగుకున్న కొత్తిమీర రెడీగా ఉంచుకోవాలి. ఆ తరువాత ఇడ్లీ ప్లేట్లలో కొద్దిగా నెయ్యిరాసి, ఈ పిండిని ఇడ్లీలులా వెయ్యాలి. ఈ పిండిని నాననివ్వటం వలన ఇడ్లీలు పుల్లగాను లావుగా ఉబ్బి చూడటానికి కూడా ఎంతో బావుంటాయి. కొబ్బరికోరు కొత్తిమీర అద్దాలి. ఈ "డోక్లాలు" చాలా రుచిగా తిన్నకొద్దీ ఇంకా తినాలనిపించేలా ఉంటాయి. ఇంక దీనికి వేరే చట్నీ అక్కర్లేదు.

— జి. రామలక్ష్మి

మినపప్పు ధరకు మంచి అప్పడములు

ఇప్పుడు ఇంచుమించు మినపప్పు ధరకు పెసరపప్పు, మార్వాడీ మసాలా అప్పడములు మంచివని చెప్పి టోకులో అమ్మబడుచున్నవి. అవి మంచివని చాలామంది నమ్ముతున్నారు. కాని కొంచెం ఆలోచించిన యెడల దీనిలో నిజం తెలుస్తుంది. లేబరు, మసాలా ఖర్చులు తయారు చేయువారి లాభం, వేగం బజారులో టోకు వ్యాపారస్థుల లాభం, చిల్లర దుకాణం వారి ఎక్కువ లాభం ఇన్ని ఎక్కడ నుంచి వస్తుంది? ఆ అప్పడములు పరిశుభ్రమైన పిండిలో చేసినవా లేక పప్పులమిల్లులో, పిండిమరలు అమ్మే పుచ్చులు పట్టినా కల్తీరకం పిండి, మసాలాలతో చేసినవా? ఆ పిండి, పప్పులలో మీ పంటికి తెలియని అతిసన్నమైన ఇసుక, దుమ్ము ఉండవచ్చును కూడా. ఆ పిండిలో చేసిన చౌక అప్పడములు ముందు ముందు మీ ఆరోగ్యమునకు హాని చెయ్యగలవా అన్నది ఆలోచించ తగ్గ విషయం.

డయమండ్ అప్పడములు రాష్ట్ర ఏర్పడిన నం.1 రకము పప్పు, శ్రేష్ఠమైన మసాలాదినుసులతో పరిశుభ్రమైన కార్ఖానాలో చేయబడినవి— చాలా జాగ్రత్తతో. అందువలన అవి మీ ఆరోగ్యమునకు మంచివి. టోకు వ్యాపారస్థులలో నిమిత్తము లేకుండా అవి బాగా మంచి చిల్లర దుకాణములకు డైరెక్టుగా అందచేయబడుచున్నవి. అందువలన కొంచెం ఎక్కువ ధరైనా డైమండ్ అప్పడములు రుచికి, శుచికి, మీ ఆరోగ్యమునకు, సంపూర్ణ విలువకు పెట్టింది పేరు — సాటిలేనివి డైమండ్ పేరుచెప్పి అడగండి. 8 గొప్పరకములు. రు. 1—45 నుంచి ప్యాకెటు.

డైమండ్ గరం మసాలా కూడా అద్భుతమైనది. ఒకసారి వాడి చూడండి.

తయారు చేయువారు :

DIAMOND BUSINESS CORPORATION,
HYDERABAD—20.

ఐటెక్స్ - మాట్ ఫినిష్ తిలకము

నాణ్యతను పరిశోధించి వ్యత్యాసమును చూడండి

ఐటెక్స మాట్ ఫినిష్ (EYETEX MATT FINISH) తిలకము మీ మృదువైన చర్మమునకు సరియైనది. మీ అందమును ప్రజ్వలింపజేయును. అనేకమైన మంచి రంగులలో, చర్మమునకు హాని కలగని మంచి సువాసన ద్రవ్యములతో జేయబడినది.

ఇది ఔషధములు మరియు అలంకార వస్తువుల యాక్ట్ మరియు రూల్స ప్రకారము - విజ్ఞాన పూర్వకముగా తయారుచేయబడినది.

ఒక్కొక్క ట్యూబులోను 50% ఎక్కువ తిలకము అదే ధరకు దొరుకుటచే చాల సౌదుమైనది.

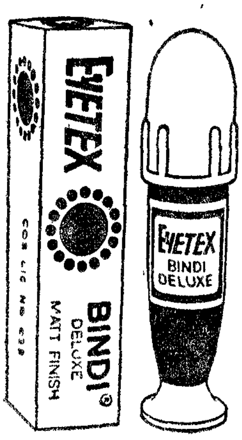

33 సంవత్సరముల అనుభవము వేరు విధముగ వుండుటకు వీలులేదు.

ARAVIND LABORATORIES MADRAS 600 033

కనకాభిషేకాలు

(11 వ పేజీ తరువాయి)

''తాయమ్మా !''

''ఏంది మావా ఇది — ఏందా కన్నీళ్ళు, ఇయ్యాల సంతోషంగుండాల్సిన రోజు. ఏమైందనివ్వాడు ?''

ఆమె మెళ్ళో పసుపు తాడుకి కట్టివున్న పసుపుకొమ్ము చేత్తో పట్టుకొని ''మల్లీ నీకిది లవ్వరేదే ఇక్కడ రెండుశతమానాలు మెరిసి పోతుండాల్సిన మాట. నావలే పాపకి నువ్వెంత కలవరించిన కోరిక తీరకుండా...''

భర్త కన్నీళ్ళు తుడిచి ఇలా అంది తాయమ్మ. ''నువ్వుత్త పిచ్చిమావని. జోగులన్న పెళ్ళాం మాలచ్చిమమ్మోదిన మెళ్ళో తాడు నిలబెట్టింది పసుపుకొమ్మే కదయ్యా. ఆరోజు డాక్టరు బాబుకి మనిద్దరం పోగుసేసుకున్న డబ్బులిట్టా ఇత్తేనేగందా జోగులన్న పానాలు నిలిపాడు తలకి ఆపరేసను చేసి మనం మన స్వార్థం సూసుకుని ఆ డబ్బియ్యకపోయామనుకో. శతమానాలూ సిల్కుసీరా వచ్చేయేగాని నా తాడు నిలిపిన లచ్చిమమ్మోదిన తాడు తెగిపోయుండేది. నీ పానాలకు పానాలొడ్డిన జోగులన్న బిడ్డలు దిక్కులేని వోళ్ళయ్యేవాళ్ళు. ఒకకుటుంబం గొల్లున ఏడుత్తుంటే ఆ ఏడుపుల మద్దెన కులుకుతూ పైడి మంగళ సూత్రాలు ఎట్టా కట్టించుకోను మావా: నేను మణిసని మావా రాచ్చసిని కాను. ఒకరికి ఆలిని మరొకరికి తల్లిని. నా తోటి మణుసుల బాధ నాది కాదా సెయ్యలేనప్పుడు సరే సెయ్యగలిగినప్పుడెందుకు ఎనకాడాల ? ఎక్కడికక్కడే సంతోసపట్టం నేర్చుకోవాల మణిసి. నువ్వు చెప్పిన మాటే రైటు మావా నాకిప్పటికి కళ్ళు తెరిపిడి పడ్డాయి. బంగారమంటి మణిసివి నువ్వు నాకుండగా ఏరే బంగారు సూత్రాలు ఎందుకు మావా? మనం డబ్బిచ్చి జోగులన్నను ఆసుపత్రిలో జేర్పించినప్పుడు లచ్చిమమ్మోదిన సూపిన సూపులు సాలు మావా నా ఇల్లు కళకళలాడటానికి. వేరే లచ్చిందేనికి పూజలక్కర్లేదు. మా వదిన సూపులే మనకు కనకాభిషేకాలు !''